DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)

11. september 2003 *

I sag C-197/99 P,

Kongeriget Belgien ved A. Snoecx, som befuldmægtiget, bistået af avocats J.-M. De Backer, G. Vandersanden og L. Levi, og med valgt adresse i Luxembourg,

appellant,

støttet af

Compagnie belge pour le financement de l'industrie SA (Belfin) ved avocats M. van der Haegen, D. Waelbroeck og A. Fontaine, og med valgt adresse i Luxembourg,

intervenient i appelsagen,

* Processprog: fransk.

angående appel af dom afsagt den 25. marts 1999 af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans (Fjerde Udvidede Afdeling) i sagen Forges de Clabecq mod Kommissionen (sag T-37/97, Sml. II, s. 859), hvori der er nedlagt påstand om ophævelse af denne dom,

de andre parter i appelsagen:

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved G. Rozet, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt i første instans,

Forges de Clabecq SA, under konkurs, Clabecq (Belgien),

sagsøger i første instans,

Région Wallonne

og

Société wallonne pour la sidérurgie SA (SWS), Liège (Belgien),

intervenienter i første instans,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, J.-P. Puissochet, og dommerne C. Gulmann, F. Macken (refererende dommer), N. Colneric og J.N. Cunha Rodrigues,

generaladvokat: P. Léger
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 6. december 2001,

afsagt følgende

Dom

1 Ved appelskrift indleveret til Domstolens Justitskontor den 26. maj 1999 har Kongeriget Belgien i medfør af artikel 49 i EKSF-statutten for Domstolen iværksat appel til prøvelse af dommen afsagt den 25. marts 1999 af Retten i Første Instans i sagen Forges de Clabecq mod Kommissionen (sag T-37/97, Sml. II, s. 859, herefter »den appellerede dom«), hvorved Retten ikke gav selskabet Forges de Clabecq SA (herefter »Clabecq«) medhold i det søgsmål, selskabet havde anlagt med henblik på annullation af Kommissionens beslutning 97/271/EKSF af 18. december 1996, EKSF — Forges de Clabecq (EFT 1997 L 106, s. 30, herefter »den omtvistede beslutning«), hvori Kommissionen erklærede visse støtteforanstaltninger til Clabecq uforenelige med fællesmarkedet.

Relevante retsforskrifter

EKSF-traktaten

2 EKSF-traktatens artikel 4 fastsætter følgende:

»I overensstemmelse med bestemmelserne i denne traktat ophæves og forbydes følgende inden for Fællesskabet som uforeneligt med fællesmarkedet for kul og stål:

[...]

c) tilskud eller anden støtte ydet af staterne eller særlige byrder pålagt af dem, i hvilken som helst form dette sker

[...]«

3 EKSF-traktatens artikel 95, stk. 1 og 2, bestemmer:

»I alle de tilfælde, som ikke omhandles i denne traktat, og hvor en beslutning eller en henstilling fra Kommissionen forekommer nødvendig for inden for rammerne

af det fælles marked for kul og stål og i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 5 at virkeliggøre et af Fællesskabets mål, således som de nærmere er angivet i artikel 2, 3 og 4, kan sådan beslutning træffes eller sådan henstilling vedtages efter samstemmende og enstemmig udtalelse fra Rådet og efter høring af Det Rådgivende Udvalg.

Den samme beslutning eller henstilling, vedtaget på samme måde, fastsætter eventuelt de sanktioner, der skal iværksættes.«

4 Kommissionen lagde bestemmelserne i traktatens artikel 95 til grund, da den fra slutningen af 1980'erne indførte en fællesskabsordning, hvorefter der kunne ydes statsstøtte til jern- og stålindustrien i et begrænset antal tilfælde. Denne ordning er senere flere gange blevet ændret med henblik på at imødegå jern- og stålindustriens konjunkturbestemte vanskeligheder. De beslutninger, der således blev vedtaget med henblik herpå, benævnes almindeligvis »støttekodekserne«.

5 Femte støttekodeks, der blev indført ved Kommissionens beslutning nr. 3855/91/EKSF af 27. november 1991 om fællesskabsregler for støtte til jern- og stålindustrien (EFT L 362, s. 57, herefter »femte støttekodeks«), fandt anvendelse fra den 1. januar 1992 til den 31. december 1996.

6 Ifølge artikel 1, stk. 1, i femte støttekodeks kan støtte til jern- og stålindustrien, der finansieres af en medlemsstat, af lokale forvaltninger eller ved hjælp af statsmidler under enhver form, kun anses for forenelig med Fællesskabets tilfredsstillende funktion, hvis den opfylder bestemmelserne i kodeksens artikel 2-5.

7 Artikel 1, stk. 2, i femte støttekodeks bestemmer, at »begrebet støtte omfatter også de støtteelementer, der måtte være indeholdt i finansieringsforanstaltninger til fordel for jern- og stålvirksomhederne, såsom erhvervelse af kapitalinteresser, kapitaltilskud eller tilsvarende foranstaltninger [...], som træffes af medlemsstaterne, regionale eller lokale forvaltninger eller andre organer, der anvender statsmidler i dette øjemed, når der ikke herved er tale om tilførsel af risikovillig kapital efter almindelig selskabspraksis i et samfund med markedsøkonomi«.

8 Efter støttekodeksens artikel 2-5 kan det på visse betingelser anses for foreneligt med det fælles marked at yde støtte til dækning af jern- og stålvirksomhedernes udgifter til forsknings- og udviklingsprojekter, støtte til fremme af tilpasningen til nye lovbestemte miljøbeskyttelsesnormer af anlæg, som har været i drift i mindst to år før disse normers ikrafttrædelse, støtte til virksomheder, der definitivt indstiller produktionen af jern- og stålprodukter henhørende under EKSF-traktaten, støtte til dækning af ydelser, der udbetales til arbejdstagere, som er stillet til rådighed, eller som førtidspensioneres, og visse former for støtte til virksomheder etableret i Grækenland, Portugal og på den tidligere Tyske Demokratiske Republiks område.

9 Femte støttekodeks forbyder såvel driftsstøtte som strukturomlægningsstøtte, undtagen hvis der er tale om støtte til lukning.

10 Artikel 6, stk. 2, i femte støttekodeks bestemmer, at Kommissionen underrettes så betids, at den kan fremsætte sine bemærkninger hertil, om alle finansielle interventioner, som af medlemsstaterne, lokale forvaltninger eller organer, der anvender statsmidler i dette øjemed, påtænkes gennemført til fordel for jern- og stålvirksomheder.

11 Artikel 6, stk. 4, i femte støttekodeks bestemmer:

»Såfremt Kommissionen efter at have opfordret de interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger konstaterer, at en støtteforanstaltning ikke er forenelig med bestemmelserne i denne beslutning, giver den den pågældende medlemsstat meddelelse om sin beslutning. Kommissionen træffer en sådan beslutning senest tre måneder efter modtagelsen af de oplysninger, der er nødvendige for, at den kan vurdere den pågældende støtteforanstaltning. Bestemmelserne i EØF-traktatens artikel 88 finder anvendelse, såfremt en medlemsstat ikke efterkommer en pågældende beslutning. Den pågældende medlemsstat kan kun iværksætte de i stk. 1 og 2 omhandlede foranstaltninger med Kommissionens godkendelse og på de af denne fastsatte vilkår.«

Faktiske omstændigheder og den omtvistede beslutning

12 De faktiske omstændigheder i tvisten er, således som det fremgår af den appellerede doms præmis 6-21, følgende:

13 Clabecq var en belgisk jern- og stålvirksomhed, som, før den indstillede driften, fremstillede flydende stål og flade færdigprodukter.

14 I første halvdel af 1980'erne blev der udarbejdet en rekonstruktionsplan for Clabecq, og der blev inden for planens rammer ydet en række lån til selskabet af to belgiske selskaber, Société nationale de crédit à l'industrie (herefter »SNCI«) og Compagnie belge pour le financement de l'industrie SA (herefter »Belfin«).

15 SNCI havde ydet Clabecq fire lån:

— Det første lån, der udgjorde 1,5 mia. BEF, omfattede

—en første rate på 820 mio. BEF og

—en anden rate på 680 mio. BEF.

— Det andet lån udgjorde 850 mio. BEF.

— Det tredje lån beløb sig til 1,5 mia. BEF.

— Det fjerde lån udgjorde 650 mio. BEF.

16 Disse lån blev i fællesskab benævnt »SNCI-lån«, og som det fremgår af sagens akter havde den belgiske stat stillet garanti herfor.

17 Ved to beslutninger af henholdsvis 16. december 1982 (herefter »godkendelsesbeslutningen af 1982«) og 31. juli 1985 (herefter »godkendelsesbeslutningen af

1985«) havde Kommissionen under visse betingelser godkendt de garantier, der var stillet for en del af disse SNCI-lån, heriblandt garantien for det første og fjerde lån, på henholdsvis 1,5 mia. BEF og 650 mio. BEF.

18 Belfin, som var stiftet for at finansiere investeringer med henblik på omstilling af den belgiske industri, og som for 50%'s vedkommende var offentligt ejet, ydede ligeledes Clabecq en række lån af midler lånt i kreditinstitutter (herefter »Belfin-lån«):

— Et første lån i 1991, som annullerede og erstattede to lån, der var ydet i 1988 og 1989, udgjorde 300 mio. BEF.

— Et andet lån ydet i 1994, som annullerede og erstattede et lån, der var ydet i 1987, udgjorde 200 mio. BEF.

19 Ved skrivelse af 25. juli 1996 underrettede de belgiske myndigheder i henhold til artikel 6, stk. 2, i femte støttekodeks Kommissionen om en omstruktureringsplan, hvis formål var at opretholde Clabecqs virksomhed. Planen indeholdt forskellige foranstaltninger, bl.a. et kapitaltilskud på 1,5 mia. BEF og en omlægning af selskabets gæld.

20 Kommissionen tilstillede efter nævnte underretning ved skrivelse af 5. juli 1996 de belgiske myndigheder en anmodning om supplerende oplysninger. Kommissionen ønskede bl.a. oplyst, om der var blevet truffet andre foranstaltninger end de anmeldte. Kommissionen fremhævede, at underretningen af 25. juni 1996 ikke

indeholdt nogen oplysning vedrørende betingelserne for omlægningen af Clabecqs gæld, samt at andre foranstaltninger, som ikke var blevet anmeldt, var blevet omtalt i pressen. Kommissionen anmodede derfor myndighederne om, »at meddele den, om der var blevet truffet de nævnte foranstaltninger eller andre eventuelle foranstaltninger, som udgjorde støtte til virksomheden, samt alle yderligere oplysninger, der kunne sætte Kommissionen i stand til at vurdere disse foranstaltninger på baggrund af Kommissionens beslutning nr. 3855/91/EKSF«.

21 Ved skrivelse af 23. juli 1996 besvarede de belgiske myndigheder Kommissionens skrivelse. Med hensyn til omlægningen af gælden vedlagde de belgiske myndigheder skrivelsen flere dokumenter, hvoraf det fremgik, at SNCI og Belfin havde indgået en principaftale om at forlænge fristen for tilbagebetalingen af lånene med tre år. Denne principaftale var undergivet flere betingelser, heriblandt, ifølge Retten, at Det Europæiske Fællesskab godkendte Clabecqs rekapitalisering.

22 Desuden blev det i de belgiske myndigheders besvarelse anført, at foranstaltningerne i omstruktureringsplanen ikke udgjorde statsstøtte, idet der ikke skulle anvendes offentlige midler, og at de kun var udtryk for, hvad en fornuftig privat investor i et samfund med markedsøkonomi ville have foretaget sig.

23 Ved Kommissionens meddelelse 96/C 301/03, der var rettet til de øvrige medlemsstater og øvrige berørte parter i henhold til artikel 6, stk. 4, i beslutning nr. 3855/91/EKSF om Belgiens intervention til jern- og stålvirksomheden Forges de Clabecq (EFT C 301, s. 4), offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* af 11. oktober 1996 (herefter »meddelelsen af 11. oktober 1996«), opfordrede Kommissionen den belgiske regering til at tilstille den alle nødvendige oplysninger med henblik på en vurdering af Clabecqs stilling og anmodede regeringen og de øvrige medlemsstater samt enhver anden berørt person om at fremsætte deres bemærkninger hertil inden en måned.

24 Den 23. oktober 1996 besvarede Kongeriget Belgien denne skrivelse.

25 Den 18. december 1996 traf Kommissionen den omtvistede beslutning, hvis konklusion lyder således:

»*Artikel 1*

De foranstaltninger, som Belgien har truffet til fordel for Forges de Clabecq, dvs.:

— [...]

— statsgarantierne for lånene fra Belfin og SNCI

— [...]

udgør statsstøtte ifølge artikel 1, stk. 2, i beslutning nr. 3855/91/EKSF.

Artikel 2

Den i artikel 1 nævnte støtte er uforenelig med fællesmarkedet, idet den ikke opfylder bestemmelserne i artikel 2-5 i beslutning nr. 3855/91/EKSF som fastsat i artikel 1, stk. 2, i nævnte beslutning, og er dermed forbudt i henhold til artikel 4, litra c), i [EKSF-]traktaten.

[...]«

26 I henhold til den omtvistede beslutnings artikel 3 krævede Kommissionen, at de belgiske myndigheder »skal ophæve den i artikel 1 nævnte støtte og kræve den tilbagebetalt senest to måneder efter datoen for meddelelsen af nærværende beslutning med renter fra datoen for ydelsen«.

27 Med hensyn til omlægningen af Clabecqs gæld anførte Kommissionen bl.a., at lånene fra SNCI og Belfin var omfattet af en statsgaranti. Ifølge Kommissionen udgjorde denne garanti statsstøtte, som den burde have været underrettet om i henhold til artikel 6, stk. 2, i femte støttekodeks. Kommissionen anførte herved følgende: »Garantiens forlængelse i yderligere tre år udgør givet en forøgelse af det støtteelement, der er indeholdt i garantien«. Kommissionen fastslog, at »garantierne for lånene fra Belfin og SNCI og deres forlængelse til de udskudte forfaldsdatoer udgør statsstøtte«, og at »støtten endvidere også er ulovlig, fordi den er ydet uden forudgående tilladelse«.

Retsforhandlingerne ved Retten og den appellerede dom

28 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 25. februar 1997 anlagde Clabecq sag med henblik på annullation af den omtvistede beslutning.

29 Ved dokument indleveret til Rettens Justitskontor den 21. marts 1997 fremsatte Kommissionen formalitetsindsigelse. Clabecq fremsatte sine bemærkninger hertil den 2. maj 1997, og ved Rettens kendelse af 11. juli 1997 blev formalitetsindsigelsen henskudt til afgørelse i forbindelse med sagens realitet.

30 Ved kendelse fra formanden for Tredje Udvidede Afdeling af 31. oktober 1997 blev der meddelt Société wallonne pour la sidérurgie SA (herefter »SWS«), Kongeriget Belgien og regionen Wallonien tilladelse til at intervenere til støtte for Clabecqs påstande.

31 Ved Retten fremførte Clabecq og intervenienterne hovedsagelig syv annullationsanbringender, der er baseret på tilsidesættelse af EKSF-traktatens artikel 4 og 95, af godkendelsesbeslutningerne af 1982 og 1985, af begrundelsespligten, af retten til kontradiktion, af en grundlæggende ret til arbejde, af betragtningerne og målene med EF- og EKSF-traktaten samt af princippet om proportionalitet og ligebehandling.

32 Kongeriget Belgien støttede hele Clabecqs argumentation til støtte for de annullationsanbringender, som Clabecq fremlagde i søgsmålet, men indgav alene skriftligt indlæg vedrørende følgende fire anbringender.

33 For så vidt først angår anbringendet om en tilsidesættelse af EKSF-traktatens artikel 4 anførte Kongeriget Belgien, at Kommissionens konklusion, hvorefter de lån, som Belfin havde ydet Clabecq, var statsgaranterede, er forkert. Kongeriget Belgien hævdede, at alene de lån, som Belfin optog i bankerne, var statsgaranterede, men ikke de lån, som sidstnævnte havde ydet virksomhederne.

34 Den belgiske regering anførte subsidiært, at de statsgaranterede lån, som Belfin optager, altid garanteres af låntagerne på deres side, hvorfor statsgarantien i sidste instans er af privat karakter. Låntagerne bidrager nemlig til en »garantifond«, som Belfins lån er knyttet til. Ifølge artikel 10 i Belfins aktieselskabsvedtægter kan staten kun gøre krav gældende over for selskabet i et omfang svarende til de beløb, der er indeholdt i garantifonden for optagne lån. Selv om Retten fandt, at Belfins lån var omfattet af en garanti, var denne af privat karakter og havde altså ikke udgjort statsstøtte.

35 Retten forkastede dette anbringende i den appellerede doms præmis 70 og fastslog følgende:

»Med hensyn til lånene fra SNCI og Belfin bemærkes indledningsvis, at det ikke er selve lånene, som Kommissionen har betegnet som støtte, men den statsgaranti, som de var omfattet af. Endvidere bemærkes, at den belgiske regerings argument, hvorefter lånene fra Belfin ikke var statsgaranterede, modsiges af en skrivelse af 25. juni 1996 fra Belfin til [Clabecq] og som SWS havde vedlagt sin skrivelse af 23. juli 1996 til Kommissionen, hvorefter principaftalen om en forlængelse med tre år af tilbagebetalingsfristen for de kreditter, som Belfin havde ydet sagsøgeren, var betinget af, at »staten (statslig kredit) giver sit samtykke til en udvidelse af garantien til også at omfatte den forlængede tilbagebetalingsfrist«. Det kan derfor ikke med føje bestrides, at garantierne var statslige.«

36 Kongeriget Belgien hævdede dernæst i forbindelse med et anbringende, som Retten opfattede som en påstand om tilsidesættelse af retssikkerhedsprincippet, at for så vidt angår garantierne for SNCI-lånene tilsidesatte den omtvistede beslutning godkendelsesbeslutningerne fra 1982 og 1985.

37 De statsgarantier, som Kommissionen havde kritiseret i den omtvistede beslutning, var reelt dem, som dels vedrørte en rate på 680 mio. BEF af det første investeringslån, som blev ydet Clabecq i begyndelsen af 1980'erne, og dels det sidstnævnte lån på 650 mio. BEF, som blev ydet Clabecq i 1985. Kongeriget Belgien anførte imidlertid, at disse to lån var blevet godkendt under visse betingelser henholdsvis i godkendelsesbeslutningen af 1982 og af 1985.

38 Kommissionen havde derfor ikke uden at tilsidesætte sine tidligere beslutninger kunnet gennemgå de samme interventionsforanstaltninger på grundlag af femte støttekodeks og fastslå, at disse interventioner var retsstridige, og anordne tilbagebetaling heraf. Kongeriget Belgien gjorde herved gældende, at det havde overholdt de betingelser, som Kommissionen fastsatte i 1982 og 1985, og at Kommissionen under alle omstændigheder aldrig havde iværksat nogen sanktioner, fordi disse var blevet overtrådt.

39 Hvis Kommissionen fandt, at de forskellige omlægninger af tilbagebetaling vedrørende de to lån, der var ydet af SNCI, havde ændret den godkendte støtte, således at dens godkendte beslutninger ikke længere gyldigt kunne omfatte de garantier, der var blevet godkendt i 1982 og 1985, burde den have angivet dette i den omtvistede beslutning.

Retten forkastede dette anbringende af følgende grunde:

»99 I det foreliggende tilfælde må det konstateres, at ingen af de statslige garantier for lånene fra SNCI og Belfin i 1996 længere var omfattet af den godkendelse, som Kommissionen meddelte i sine beslutninger af 1982 og 1985. I årene efter udstedelsen af disse beslutninger foretog de belgiske myndigheder imidlertid en række væsentlige ændringer i tilbagebetalingsbetingelserne for lånene, som var særdeles fordelagtige for [Clabecq]. F. eks. fremgår det af den belgiske regerings forklaringer herom, at den belgiske stat havde afskrevet 198 mio. BEF af kreditten på 680 mio. BEF og havde forlænget tilbagebetalingsfristerne for en række SNCI-kreditter og de dertil knyttede statslige garantier med flere år.

100 Disse ændringer blev ikke meddelt Kommissionen og kan ikke anses for forenelige med de betingelser, som 1982- og 1985-godkendelserne var undergivet. I 1982-beslutningen havde Kommissionen meddelt den belgiske regering, at godkendelsen af den anmeldte foranstaltning var afhængig af, at sagsøgeren ophørte med at søge sine problemer løst gennem økonomisk bistand fra staten. De ændringer, som de belgiske myndigheder senere gennemførte i den godkendte foranstaltning, udgjorde en klar tilsidesættelse af denne betingelse. I 1985-beslutningen understregede Kommissionen, at de godkendte støtteforanstaltninger skulle være gennemført inden den 31. december 1985. Dette udelukkede, at der senere kunne foretages væsentlige ændringer til fordel for sagsøgeren i det godkendte lånearrangement. Under alle omstændigheder kan Kommissionens godkendelser af statslige støtteforanstaltninger kun omfatte foranstaltningerne, således som de er meddelt, og ikke anses for at have virkning ud over det tidsrum, som oprindelig er fastsat for deres gennemførelse.«

Kongeriget Belgien hævdede dernæst med hensyn til den sidste forlængelse af garantien for SNCI-lånene til de forfaldsdatoer, der var knyttet til omlægningen af

gælden, der var angivet i meddelelsen af 25. juni 1996, at den omtvistede beslutning var behæftet med en begrundelsesmangel, idet der forelå en faktisk vildfarelse og en tilsidesættelse af artikel 6 i femte støttekodeks.

42 Der henvistes til, at Kommissionen i den omtvistede beslutning havde fastslået, at udvidelsen med yderligere tre år for de statsgarantier, der omfattede lånene fra SNCI og Belfin, udgjorde en retsstridig støtte, fordi forlængelsen var blevet besluttet uden nogen forudgående godkendelse. Kongeriget Belgien fandt denne vurdering fejlagtig, eftersom den omtvistede forlængelse af statsgarantien behørigt var blevet meddelt Kommissionen den 25. juni 1996 og aldrig var blevet iværksat i henhold til artikel 6, stk. 2 og 4, i femte støttekodeks. Kommissionen hævdede derfor med urette i nævnte beslutning, at det drejede sig om retsstridig støtte, »fordi de var ydet uden Kommissionens forudgående godkendelse«.

43 Retten tog ikke stilling til dette anbringende.

44 Kongeriget Belgien gjorde for det fjerde gældende, at den omtvistede beslutning måtte være behæftet med en begrundelsesmangel, fordi Kommissionen underkendte lånene fra SNCI og Belfin uden nærmere at angive, hvilke lån det drejer sig om, og uden at præcisere, hvorledes de statslige garantier, der er knyttet til dem, kan anses for støtte. Under disse omstændigheder fandt man det ikke muligt at forstå rækkevidden af artikel 3 i beslutningens dispositive del, hvorefter »Belgien skal ophæve den i artikel 1 nævnte støtte og kræve den tilbagebetalt med renter fra datoen for ydelsen«.

45 Retten forkastede i den appellerede doms præmis 110 dette anbringende og fastslog følgende, nemlig at

»[...] den belgiske regering kan ikke gøre gældende, at den ikke kunne vide, hvilke lån der var tale om. Det fremgår klart af den omtvistede beslutning, at denne vedrører samtlige garantier for samtlige lån fra SNCI og Belfin«.

46 Retten fastslog, at de anbringender, der var fremført af Clabecq og de øvrige intervenienter, heller ikke var begrundet og frifandt derfor Kommissionen.

Appellen

Påstandene under appelsagen

47 Kongeriget Belgien har nedlagt følgende påstande:

— Den appellerede dom ophæves, for så vidt som kongeriget herved ikke fik medhold i de argumenter, det havde fremsat til støtte for Clabecqs påstande i første instans, vedrørende »statsgarantierne for lånene fra Belfin og SNCI«.

— Appellanten gives medhold i de påstande, der blev nedlagt ved første instans, vedrørende »statsgarantierne for lånene fra Belfin og SNCI«, hvorfor den omtvistede beslutning annulleres med hensyn til disse garantier.

— Kommissionen tilpligtes af betale sagens omkostninger.

48 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Principalt: Appellen forkastes.

— Subsidiært: Påstanden om annullation af den omtvistede beslutning forkastes.

— Kongeriget Belgien tilpligtes at betale sagens omkostninger.

49 Ved begæring indleveret til Domstolens Justitskontor den 17. september 1999 fremsatte Belfin begæring om tilladelse til at intervenere til støtte for Kongeriget Belgiens påstande.

50 Ved kendelse afsagt af Domstolens præsident den 24. januar 2000 blev nævnte begæring efterkommet.

51 Belfin har nedlagt påstand om ophævelse af den appellerede dom og følgelig om annullation af den omtvistede beslutning samt om, at Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Appelanbringenderne

52 Kongeriget Belgien har til støtte for sin appel fremført syv anbringender. De to første anbringender, som vedrører lånene fra SNCI og Belfin, støttes på tilsidesættelse af begrundelsespligten i artikel 30 og artikel 46, stk. 1, i EKSF-statutten for Domstolen. Det tredje og fjerde anbringende, som særligt vedrører lånene fra SNCI, støttes på tilsidesættelse af retssikkerhedsprincippet og begrundelsespligten. Det femte, sjette og syvende anbringende, som særlig vedrører lånene fra Belfin, støttes på en urigtig gengivelse af de bevismidler, der blev fremført for Retten, og på manglende begrundelse af den appellerede dom samt på, at der foreligger en retlig fejl.

Appellen

Det første anbringende om garantierne for lånene fra SNCI og Belfin, der støttes på en tilsidesættelse af begrundelsespligten

Parternes argumenter

53 Ifølge den belgiske regering præciserede Retten ikke lånene fra SNCI og Belfin eller de herfor stillede statsgarantier, således som disse var angivet af

Kommissionen, og navnlig ikke lånene fra SNCI, skønt Clabecq netop havde anført, at den omtvistede beslutning ikke var begrundet på dette punkt.

54 Den belgiske regering har anført, at Retten, ligesom Kommissionen, omtaler disse lån som »lånene fra SNCI og Belfin« uden nærmere at præcisere, hvilke lån der var tale om. Den anfører, at en sådan præcisering er nødvendig, eftersom flere lån er blevet ydet Clabecq, og alle disse lån er omfattet af en statsgaranti, bortset fra lånene fra Belfin.

55 Den belgiske regering har anført, at det påhvilede Retten at udtale sig om den manglende præcisering af det omtalte lån i den omtvistede beslutning. Rettens konstatering af, at disse lån var blevet tilstrækkeligt specificeret af Kommissionen, er ikke baseret på en korrekt begrundelse, hvorfor den appellerede dom er behæftet med en begrundelsesmangel.

56 Kommissionen har påpeget, at en beslutnings begrundelse skal vurderes inden for sammenhængen, og inden for rammerne af proceduren vedrørende såvel EKSF-støtte som EF-støtte kan og skal begrundelsen for en beslutning, som afslutter en sådan procedure, bedømmes, bl.a. ud fra den beslutning, som har indledt proceduren. Kommissionen gør gældende, at den ikke kan foreholdes ikke at have begrundet den omtvistede beslutning tilstrækkeligt, når medlemsstaten ikke overholdt den samarbejdspligt, som påhviler den, bl.a. inden for rammerne af anmeldelser.

57 Kommissionen har vedrørende den appellerede doms begrundelse hævdet, at der ikke forelå noget behov for en yderligere uddybning, da det er klart, at det drejer sig om anvendelse af en fast retspraksis og gennemførelsen af et princip om god tro hos den medlemsstat, som skal samarbejde med Kommissionen.

Domstolens bemærkninger

58 Det bemærkes indledningsvis, at det første anbringende kan fortolkes således, at det omfatter såvel overholdelsen af de udtrykkelige krav vedrørende den appellerede doms begrundelse som en fejlagtig begrundelse med hensyn til præciseringen af de pågældende lån.

59 Det bemærkes vedrørende det formelle begrundelseskrav, at Retten i den appellerede doms præmis 8 omtalte lånene fra SNCI således:

I første halvdel af 1980'erne blev der udarbejdet en rekonstruktionsplan for [Clabecq], som inden for planens rammer blev ydet en række investeringskreditter. Disse var for størstepartens vedkommende dækket af en statslig garanti. Den første kredit beløb sig til 1,5 mia. [BEF], den anden til 850 mio. [BEF] og den tredje til 1,5 mia. [BEF]. Den fjerde og sidste kredit blev ydet i 1985 og udgjorde 650 mio. [BEF]. Sådanne statsgaranterede kreditter benævnes almindeligvis 'SNCI-lån'.

60 Det fremgår af den appellerede doms præmis 9, at Belfin havde ydet Clabecq flere lån, midler lånt i kreditinstitutter, nemlig »en kredit på 300 mio. [BEF] i 1991 og 200 mio. [BEF] i 1994 [...]«.

61 Retten fastslog i den appellerede doms præmis 110, at »det fremgår klart af [den omtvistede beslutning], at denne vedrører samtlige garantier for samtlige lån fra SNCI og Belfin«.

62 Retten fastslog følgelig, at Kommissionen havde underkendt de statsgarantier, der var knyttet til de fire SNCI-lån, samt de garantier, der var knyttet til de to Belfin-lån, som angivet i den appellerede dom.

63 Heraf følger, at Retten opfyldte det formelle begrundelseskrav ifølge artikel 30 i EKSF-statutten for Domstolen, der i medfør af samme statuts artikel 46, stk. 1, finder anvendelse på rettergangsmåden ved Retten, og hvorefter domme skal begrundes.

64 Med hensyn til præciseringen af lånene bemærkes imidlertid, som generaladvokaten har anført i punkt 49-61 i forslaget til afgørelse, at selv om den omtvistede beslutning alene angiver, at garantierne for »lånene fra SNCI og Belfin« og deres udvidelse udgør ulovlig støtte, er det klart, at beslutningen, set i lyset af meddelelsen af 11. oktober 1996 og ud fra sammenhængen kun omfattede de statsgarantier, som vedrørte den anden rate på 680 mio. BEF af det første lån fra SNCI, og det fjerde SNCI-lån på 650 mio. BEF, samt to lån fra Belfin, der henholdsvis udgjorde 300 mio. og 200 mio. BEF.

65 Efter at Kommissionen havde fastslået, at den pågældende statsstøtte var uforenelig med fællesmarkedet, pålagde den i den omtvistede beslutnings artikel 3 Kongeriget Belgien at ophæve nævnte støtte og kræve den tilbagebetalt, idet ophævelsen af den ulovlige støtte ved tilbagebetaling var den logiske konsekvens af en konstatering af dens uforenelighed med fællesmarkedet, for så vidt som den tidligere situation herved blev genoprettet.

66 Retten gav dog fejlagtigt — idet den i den appellerede dom ikke korrekt præciserede lånene fra SNCI og Belfin, som er omfattet af den omtvistede beslutning samt de hermed forbundne garantier — udtryk for, at alle lånene fra SNCI og Belfin, og altså alle gennemførelsesforanstaltningerne, er omfattet af artikel 3 i den omtvistede beslutning.

67 Det må derfor fastslås, at Retten ved ikke at have foretaget en korrekt præcisering af lånene fra SNCI og Belfin, som var omfattet af den omtvistede beslutning, har gengivet dennes rækkevidde forkert. Den appellerede dom må derfor ophæves på dette punkt.

Sagen ved Retten

68 I henhold til artikel 61, stk. 1, i statutten for Domstolen kan Domstolen, når den ophæver den den af Retten trufne afgørelse, enten selv træffe endelig afgørelse, hvis sagen er moden til påkendelse, eller hjemvise den til Retten til afgørelse.

69 Denne sag findes at være moden til påkendelse på dette punkt, hvorfor der må foretages en undersøgelse af det anbringende, som Kongeriget Belgien fremførte ved Retten, og hvorefter der forelå en tilsidesættelse af begrundelsespligten med hensyn til præciseringen af lånene fra SNCI og Belfin, samt af de hermed forbundne garantier, med henblik på at efterprøve, om der kan gives Clabecq medhold i de af selskabet ved førsteinstansen nedlagte påstande, eller om forkastelsen af nævnte anbringende indebærer en undersøgelse af de øvrige appelanbringender.

Parternes argumenter

70 Den belgiske regering gjorde ved Retten gældende, at den omtvistede beslutning ikke er tilstrækkeligt begrundet i forhold til EKSF-traktatens artikel 15, stk. 1, idet Kommissionen har sanktioneret de garantier, som vedrørte lånene fra SNCI og Belfin, uden nøjagtigt at præcisere, hvilke lån der var tale om, eller det herved ulovlige støtteelement. Det er på grund af denne manglende præcisering ikke muligt at forstå artikel 3 i den omtvistede beslutning, hvorefter »Belgien skal ophæve den i artikel 1 nævnte støtte og kræve den tilbagebetalt«.

71 Kommissionen har vedrørende dette punkt fremført samme argumenter som i nærværende doms præmis 56.

Domstolens bemærkninger

72 I henhold til fast retspraksis vedrørende artikel 253 EF, som også gælder for artikel 15 KS, skal den begrundelse, som kræves heri, tilpasses karakteren af den pågældende retsakt og klart og utvetydigt angive de betragtninger, som den institution, der har udstedt den anfægtede retsakt, har lagt til grund, således at de berørte parter kan få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning, og således at Domstolen kan udøve sin prøvelsesret. Det kræves ikke, at begrundelsen angiver alle de forskellige relevante faktiske og retlige momenter, da spørgsmålet, om en beslutnings begrundelse opfylder kravene efter artikel 253 EF, ikke blot skal vurderes i forhold til ordlyden, men ligeledes til den sammenhæng, hvori den indgår, samt under hensyn til alle de retsregler, som gælder på det pågældende område (jf. bl.a. dom af 2.4.1998, sag C-367/95 P, Kommissionen mod Sytraval og Brink's France, Sml. I, s. 1719, præmis 63, og af 12.12.2002, sag C-5/01, Belgien mod Kommissionen, Sml. I, s. 11991, præmis 68).

73 Som allerede fastslået i nærværende doms præmis 64, gør den omtvistede beslutning, set i lyset af meddelelsen af 11. oktober 1996 og i den givne sammenhæng, det muligt at præcisere det foreholdte støtteelement som værende de statsgarantier, der vedrørte visse lån fra SNCI og Belfin, nemlig den anden rate på 680 mio. BEF af det første lån fra SNCI, det fjerde lån fra SNCI på 650 mio. BEF samt de to lån fra Belfin, som udgjorde henholdsvis 300 mio. og 200 mio. BEF.

74 Desuden fremgår det klart af appelskriftets punkt 5, at Kongeriget Belgien nøjagtigt havde præciseret de lån, som var omfattet af den omtvistede beslutning, og det hermed forbundne foreholdte støtteelement.

75 Da anbringendet, der var fremført ved Retten, og som støttedes på en manglende begrundelse med hensyn til præciseringen af lånene fra SNCI og Belfin og de hermed forbundne statsgarantier, ikke findes begrundet, må de øvrige appelanbringender behandles.

Det andet anbringende om garantierne for lånene fra SNCI og Belfin, der også støttes på en tilsidesættelse af begrundelsespligten

Parternes argumenter

76 Kongeriget Belgien har med sit andet anbringende hævdet, at den appellerede dom er behæftet med en anden begrundelsesmangel.

77 I henhold til den belgiske regering havde denne ved Retten bestridt lovligheden af den omtvistede beslutning, for så vidt som beslutningen angav, at udvidelsen af statsgarantierne vedrørende lånene fra SNCI og Belfin udgjorde ulovlig støtte. Udvidelsen af garantierne var nemlig blevet behørigt anmeldt i henhold til artikel 6, stk. 2, i femte støttekodeks og var ikke blevet gennemført eller godkendt under hele den procedure, hvorunder Kommissionen undersøgte Clabecqs stilling. Denne undersøgelse førte til en negativ beslutning, hvorfor disse foranstaltninger aldrig er blevet iværksat (jf. nærværende doms præmis 41 og 42).

78 Retten tog dog ifølge den belgiske regering ikke stilling til dette anbringende og opfyldte derfor ikke sin begrundelsespligt.

79 Kommissionen har gjort gældende, at den eneste påstand, der var fremført i Kongeriget Belgiens interventionsindlæg ved Retten, hvortil appellen udtrykkeligt henviser, var, at den omtvistede beslutning var ugyldig, for så vidt det heri blev fastslået, at udvidelsen af garantierne vedrørende lånene fra SNCI og Belfin var ulovlig. Kommissionen anførte, at den belgiske regering således ikke kan kritisere den appellerede dom, idet denne ikke udtalte sig om et argument, som ikke var blevet nævnt i interventionsindlægget. Kommissionen mener derfor, at denne del af anbringendet fremført under appellen bør afvises fra påkendelse.

Domstolens bemærkninger

80 Det står fast, at Retten ikke påkendte anbringendet om, at udvidelsen af statsgarantierne vedrørende lånene fra SNCI og Belfin ikke udgjorde ulovlig støtte, idet denne udvidelse var blevet behørigt anmeldt den 25. juni 1996 og heller ikke var iværksat eller godkendt i hele det tidsrum, hvorunder Kommissionen undersøgte Clabecqs forhold, selv om dette argument udtrykkeligt blev fremført af Kongeriget Belgien i punkt 30-32 og 45 i dets interventionsindlæg ved Retten.

81 Rettens forpligtelse til at begrunde sine afgørelser kan imidlertid ikke fortolkes som en forpligtelse til at tage nærmere stilling til hvert eneste anbringende, som påberåbes af en part, navnlig når dette ikke er tilstrækkeligt klart og præcist og ikke er underbygget af udførlige beviser (jf. herved dom af 6.3.2001, sag C-274/99, Connolly mod Kommissionen, Sml. I, s. 1611, præmis 121).

82 Konkret må det dog først fastslås, at det pågældende anbringende var tilstrækkelig klart og præcist til, at Retten kunne tage stilling hertil. Selv om parterne var uenige med hensyn til beviserne vedrørende den såkaldte anmeldelse af 25. juni 1996, kunne dette forhold dernæst ikke fritage Retten fra at overholde

forpligtelsen til at tage stilling til anbringendet, idet der i den verserende sag forelå tilstrækkelige oplysninger til, at Retten kunne afgøre, om udvidelsen af statsgarantierne vedrørende lånene fra SNCI og Belfin var blevet behørigt anmeldt den 25. juni 1996, eller i hvert fald til at fastslå, om den omtvistede beslutning var behæftet med en fejl, når henses til den sammenhæng, hvori den var blevet truffet.

83 Det må følgelig fastslås, at der bør gives Kongeriget Belgien medhold i dets andet anbringende støttet på, at den appellerede dom ikke er begrundet, hvorfor dommen må ophæves, for så vidt som den omtvistede beslutning heri stadfæstes med hensyn til statsgarantierne vedrørende lånene fra SNCI og Belfin.

Sagen ved Retten

84 Da tvisten også er moden til påkendelse vedrørende dette punkt, skal i henhold til artikel 61, stk. 1, i statutten for Domstolen anbringendet, der blev fremført ved Retten af Kongeriget Belgien, og som støttes på en retlig fejl på grund af tilsidesættelse af artikel 6 i femte støttekodeks, behandles.

85 En gennemgang af sagsakterne indebærer dog, at dette anbringende, fremført ved Retten, må forkastes.

86 Retmæssigheden af en beslutning om støtte skal nemlig vurderes i forhold til de oplysninger, som Kommissionen kunne have på det tidspunkt, da den vedtog den (jf. dom af 5.10.2000, sag C-288/96, Tyskland mod Kommissionen, Sml. I, s. 8237, præmis 34, og af 24.9.2002, forenede sager C-74/00 P og C-75/00 P, Falck og Acciaierie di Bolzano mod Kommissionen, Sml. I, s. 7869, præmis 168).

87 En medlemsstat kan ikke med henblik på anfægtelse af lovligheden af en beslutning om statsstøtte henvise til forhold, som den har undladt at meddele Kommissionen under den administrative procedure (dom af 14.9.1994, forenede sager C-278/92 — C-280/92, Spanien mod Kommissionen, Sml. I, s. 4103, præmis 31, og af 13.6.2002, sag C-382/99, Nederlandene mod Kommissionen, Sml. I, s. 5163. præmis 76).

88 Da beslutningen om at indlede proceduren i henhold til femte kodeks' artikel 6, stk. 4, indeholder Kommissionens foreløbige tilstrækkelige gennemgang, der fremlægger grundene til dens tvivl om, hvorvidt den pågældende støtte er forenelig med fællesmarkedet, påhviler det den berørte medlemsstat, og i givet fald støttemodtagerne, at fremkomme med oplysninger, der godtgør, at støtten er forenelig med fællesmarkedet (dommen i sagen Falck og Acciaierie di Bolzano mod Kommissionen, præmis 170).

89 I anmeldelsen til Kommissionen af omstruktureringsplanen, som de belgiske myndigheder fremsendte den 25. juni 1996, blev det alene angivet, at SNCI og Belfin havde erklæret sig enige i princippet om forlængelse af fristen for tilbagebetaling af det langfristede lån og ændring af rentesatsen. Nævnte anmeldelse indeholdt ingen oplysning vedrørende garantierne.

90 Kongeriget Belgien anførte under den skriftlige forhandling ved Domstolen, at »sagsøgeren aldrig havde fundet det nødvendigt at understrege, at forlængelsen af fristen for tilbagebetaling af lånene over tre år ikke var blevet gennemført, eftersom dette aldrig var blevet hævdet af Kommissionen selv og heller ikke fremgik af nogen af de øvrige dokumenter, der var udvekslet mellem de belgiske myndigheder og fællesskabsmyndigheden«.

91 Kommissionen havde dog i meddelelsen af 11. oktober 1996 udtrykkeligt angivet, at genforhandlingerne vedrørende den langfristede gæld havde ført til en forlængelse af fristen for tilbagebetalingen af lånet med tre år og en nedsat rente, og at disse foranstaltninger var blevet iværksat, hvilket på intet tidspunkt er blevet bestridt af de belgiske myndigheder.

92 De belgiske myndigheders besvarelse af nævnte meddelelse indeholder intet, der kan ændre eller præcisere oplysningerne vedrørende omlægningen af Clabecqs gæld.

93 Hverken Clabecq eller Kongeriget Belgien har i øvrigt på noget tidspunkt hævdet, at begrundelsen i meddelelsen af 11. oktober 1996 ikke var tilstrækkelig til, at de fuldt ud kunne udnytte deres rettigheder.

94 Det fremgår af det anførte, at henset til de oplysninger, som de belgiske myndigheder meddelte Kommissionen under den administrative procedure, havde Kommissionen med føje kunnet fastslå, at udvidelsen af statsgarantierne var blevet iværksat uden forudgående tilladelse.

95 Kongeriget Belgiens anbringende ved Retten, der støttes på en retlig fejl på grund af tilsidesættelse af artikel 6 i femte støttekodeks, må således forkastes. Herefter skal de øvrige appelanbringeder gennemgås.

Tredje og fjerde anbringende om garantierne for lånene fra SNCI, der støttes på tilsidesættelse af retssikkerhedsprincippet og begrundelsespligten

96 Henset til, at disse to anbringender vedrører de garantier, der er knyttet til lånene fra SNCI og bl.a. omhandler godkendelsesbeslutningerne fra 1982 og 1985, skal de behandles samlet.

Parternes argumenter

97 Den belgiske regering har påpeget, at de statsgarantier, som Kommissionen kritiserede i den omtvistede beslutning, dels vedrører den anden rate på 680 mio. BEF af det første lån, som blev ydet Clabecq af SNCI i begyndelsen af 1980'erne, dels det sidste lån på 650 mio. BEF, som SNCI ydede Clabecq i 1985.

98 Den belgiske regering bemærker, at disse to lån under visse betingelser var blevet godkendt henholdsvis ved godkendelsesbeslutningen af 1982 og 1985, og den belgiske regering foreholder Retten at have fastslået, at de belgiske myndigheder ikke kunne støtte sig på disse to beslutninger.

99 Den belgiske regering hævder, at Rettens begrundelse er fejlagtig, for så vidt som Retten fastslog, at godkendelsesbeslutningen af 1982 betingede godkendelsen af statsgarantien for den anden rate på 680 mio. BEF af det første lån fra SNCI af, at Clabecq ikke efterfølgende opnåede nogen støtte fra den belgiske stat. Denne betingelse findes ikke blandt de betingelser, der blev fastsat af Kommissionen for godkendelse af nævnte garanti. Dette indebærer ifølge den belgiske regering en tilsidesættelse af retssikkerhedsprincippet, eftersom Retten på dette grundlag fastslog, at de belgiske myndigheder ikke kunne påberåbe sig godkendelsesbeslutningen af 1982.

100 Ifølge den belgiske regering antog Retten endvidere urigtigt, at ændringerne i det fjerde lån fra SNCI, nemlig lånet på 650 mio. BEF, var i strid med betingelserne i godkendelsesbeslutningen af 1982, idet disse ændringer tværtimod alene bestod i

at udsætte visse frister for tilbagebetaling af lånet, men ikke ændrede selve tilbagebetalingen.

101 Under alle omstændigheder gør den belgiske regering gældende, at Retten ikke forklarede nærmere, hvorfor ændringerne i tilbagebetalingsplanen udgør væsentlige ændringer i de statsgarantier, som regeringen havde godkendt i 1982 og 1985. Den appellerede dom er derfor på dette punkt ikke begrundet.

102 Kommissionen har påberåbt sig, at de belgiske myndigheder ikke på noget tidspunkt under proceduren inden den omtvistede beslutning havde hævdet, at gældsomlægningen indebar statsstøtte, der allerede var omfattet af en godkendelsesbeslutning, som Kommissionen havde truffet. Først ved interventionsindlæg ved Retten gjorde Kongeriget Belgien gældende, at de garantier, der var stillet for de to lån, som SNCI havde ydet Clabecq, var blevet godkendt ved beslutningerne i 1982 og i 1985.

103 Kommissionen fremhæver, at SNCI anmodede om en yderligere statsgaranti og betingede forlængelsen af fristen for tilbagebetaling af lån heraf, hvilket klart ikke ville have været tilfældet, såfremt den pågældende garanti ikke kunne anses for en væsentlig ændring. Såvel for den långivende bank, nemlig SNCI, som for staten som kautionist, var spørgsmålet om en forlængelse af fristen for tilbagebetaling af lånene og den yderligere støtte, statsgarantien vedrørende de nye tilbagebetalingsfrister udgjorde, et vigtigt spørgsmål, som var afgørende for selve transaktionen og havde krævet en beslutning på regeringsniveau.

104 Ifølge Kommissionen har Kongeriget Belgien ikke taget hensyn til, at de omstændigheder, hvorunder de efterfølgende forskellige genforhandlinger vedrørende de pågældende lån fandt sted, væsentligt ændrede de omstændigheder og de formål, med henblik på hvilke den pågældende støtte først var blevet godkendt.

105 På dette grundlag finder Kommissionen, at Retten med føje ikke kritiserede den omtvistede beslutning på grund af en såkaldt tilsidesættelse af godkendelsesbeslutningerne af 1982 og 1985, men fastslog, at nævnte beslutning ikke tilsidesatte retssikkerhedsprincippet.

Domstolens bemærkninger

106 Det bemærkes indledningsvis, som det fremgår af nærværende doms præmis 17, at Kommissionen ved godkendelsesbeslutningerne af 1982 og 1985 under visse betingelser havde godkendt garantierne vedrørende en del af lånene fra SNCI, herunder garantien vedrørende det første lån på 1,5 mia. BEF, opdelt i to rater på 820 mio. BEF og 680 mio. BEF, samt det fjerde lån på 650 mio. BEF.

107 Kommissionen påpegede i den omtvistede beslutning først, at en statsgaranti for finansielle lån i princippet er statsstøtte, der burde have været anmeldt til Kommissionen og ikke iværksat uden dennes godkendelse. Kommissionen anførte derefter, at »denne garantis forlængelse i yderligere tre år udgør givet en forøgelse af det støtteelement, der er indeholdt i garantien«. Kommissionen fastslog endelig, at garantierne for lånene fra Belfin og SNCI og deres forlængelse til de udskudte forfaldsdatoer udgør statsstøtte, og desuden, at »denne støtte også er ulovlig, fordi den er ydet uden forudgående tilladelse fra Kommissionen«.

108 Med henblik på at efterprøve, om Retten tilsidesatte retssikkerhedsprincippet og begrundelsespligten, idet den ikke sanktionerede den omtvistede beslutning på

dette punkt, må det undersøges, om Kommissionens begrundelse for at fastslå, at forlængelsen af garantierne ikke er omfattet af godkendelsesbeslutningerne fra 1982 og 1985, var berettiget, og om Retten på dette punkt begrundede sin dom tilstrækkeligt.

109 Som Retten fastslog i den appellerede doms præmis 99 og første punktum i præmis 100, ændrede udvidelserne af garantierne vedrørende lånene fra SNCI til yderligere tre år den godkendte støtte, således at godkendelsesbeslutningerne af 1982 og 1985, som de belgiske myndigheder ikke påberåbte sig under den administrative procedure, ikke længere kunne omfatte de stillede garantier. Denne væsentlige ændring i tilbagebetalingsbetingelserne for lånet fra SNCI burde derfor have været anmeldt til Kommissionen i henhold til femte støttekodeks' artikel 6, stk. 2, idet udvidelsen, såfremt der ikke var foretaget en anmeldelse, udgjorde en ulovlig støtte. Begrundelsen i den appellerede doms præmis 99 og første punktum i præmis 100 er derfor tilstrækkelig forklaring på, hvorfor Kommissionen anså den pågældende støtte for ulovlig støtte, som ikke var godkendt ved de tidligere beslutninger.

110 Det er derfor unødvendigt at tage stilling til, om den yderligere angivne begrundelse i den appellerede doms præmis 100 vedrørende indholdet af godkendelsesbeslutningerne af 1982 og 1985 er berettiget.

111 Det fastslås på grundlag af det anførte, at Retten ikke tilsidesatte sin pligt til at begrunde den appellerede dom med hensyn til den omtvistede beslutnings berettigelse derved, at den ikke gav de belgiske myndigheder mulighed for at støtte sig på godkendelsesbeslutningerne af 1982 og 1985, og heller ikke tilsidesatte retssikkerhedsprincippet.

112 Tredje og fjerde anbringende må herefter forkastes.

Femte, sjette og syvende anbringende om garantierne for lånet fra Belfin, der støttes på en forkert gengivelse af bevismidlerne forelagt for Retten, begrundelsesmangel vedrørende en garantifond og en retlig fejl

113 Henset til, at anbringenderne vedrører lånene fra Belfin, og til Rettens konstatering, hvorefter statsgarantien vedrørte de lån, som selskabet havde ydet Clabecq, skal anbringenderne behandles samlet.

Parternes argumenter

114 Den belgiske regering har gjort gældende, at den appellerede dom er behæftet med en begrundelsesmangel og en misforståelse af begrebet statsstøtte, idet Retten med hensyn til lånene fra Belfin fastslog, at statsgarantien vedrørte de lån, som selskabet havde ydet Clabecq.

115 Såvel Belfin som den belgiske regering hævder, at skrivelsen af 25. juni 1996, fra Belfin til Clabecq, hvori man henviste til et møde i Belfins bestyrelse afholdt den 24. juni 1996, og som Retten henviser til i den appellerede doms præmis 70, ikke på nogen måde godtgør, at den belgiske stats garanti vedrørte lånene fra Belfin.

Ifølge Belfin og den belgiske regering bekræftede nævnte skrivelse udelukkende, at statens samtykke var nødvendigt for at udsætte tilbagebetalingsfristen for de lån, som Belfin havde optaget hos sine egne långivere.

116 Ifølge Belfin har man for Retten fremlagt detaljerede bevismidler til påvisning af, at alene de lån, som var ydet af Belfin selv, var omfattet af en garanti fra den belgiske stat.

117 Subsidiært har den belgiske regering foreholdt Retten, at den ikke under sin undersøgelse af statsgarantien vedrørende lånene fra Belfin optaget i långivende institutioner tog stilling til forekomsten af en »låntagergarantiordning«.

118 Kommissionen har gjort gældende, at de belgiske myndigheder ikke havde forelagt den noget forhold, der kunne begrunde en fortolkning af forhandlingerne i Belfins bestyrelse den 24. juni 1996, der var anderledes end den, som fremgik af selve deres ordlyd. Kongeriget Belgien havde i øvrigt i punkt 19 i sit interventionsindlæg ved Retten fastslået, at »låneaftalerne mellem Belfin og les Forges de Clabecq ikke forudgående var blevet forelagt Kommissionen«.

119 Kommissionen hævder, at de eneste oplysninger, den rådede over på dette punkt, var dem, der fremgik af undersøgelserne, som førte til den omtvistede beslutning efter udløbet af proceduren i femte støttekodeks' artikel 6, stk. 4. Det er på grundlag af disse oplysninger, Retten burde have bedømt den såkaldte begrundelsesmangel, som den belgiske regering har påberåbt sig.

120 Vedrørende den såkaldte undladelse af at påkende Kongeriget Belgiens argument vedrørende forekomsten af en »låntagergaranti«-fond har Kommissionen ligeledes hævdet, at Retten kun på grundlag af de oplysninger, Kommissionen rådede over ved vedtagelsen af den omtvistede beslutning, burde vurdere, om dette anbringende eventuelt var begrundet. Kommissionen anfører, at Retten derfor med føje ikke lagde dette anbringende til grund, da de eneste oplysninger, Kommissionen rådede over, var dem, der forelå på tidspunktet for meddelelsen af 11. oktober 1996.

Domstolens bemærkninger

121 Selv om Retten alene er kompetent til at afgøre, hvilken værdi der skal tillægges de fremførte beviser (jf. dom af 17.12.1998, sag C-185/95 P, Baustahlgewebe mod Kommissionen, Sml. I, s. 8417, præmis 24), kan et anbringende om, at de er gengivet forkert, realitetsbehandles under en appelsag (jf. dom af 2.3.1994, C-53/92 P, Hilti mod Kommissionen, Sml. I, s. 667, præmis 42).

122 I denne sag ses det dog ikke, at de fremførte beviser er gengivet forkert. Selv om de dokumenter, som den belgiske regering har fremlagt ved Retten, og som er angivet i punkt 110 i generaladvokatens forslag til afgørelse, kan godtgøre, at den belgiske stats garanti ikke vedrørte lånene fra Belfin, er disse dokumenter ikke blevet fremsendt til Kommissionen i rette tid, nemlig inden vedtagelsen af den omtvistede beslutning.

123 På grundlag af de oplysninger, som Kommissionen rådede over, kunne Retten med føje i den appellerede doms præmis 70 lægge vægt på skrivelsen af 25. juni 1996 fra Belfin til Clabecq, som var bilagt skrivelsen af 23. juli 1996, der var tilsendt Kommissionen af SWS til besvarelse af dennes anmodning om oplysninger, dateret den 5. juli 1996, og forkaste den belgiske regerings argument om, at lånene fra Belfin ikke var omfattet af en statsgaranti.

124 På grundlag af det anførte må det ved en bedømmelse af den omtvistede beslutnings lovlighed på grundlag af de oplysninger, som Kommissionen rådede over på det tidspunkt, hvor den traf beslutningen, fastslås, at Retten ikke gengav de for den fremførte bevismidler forkert. I øvrigt foreligger der ingen retlig fejl i Rettens begrundelse herfor.

125 Femte og syvende anbringende må således forkastes.

126 Sjette anbringende vedrører en begrundelsesmangel ved den appellerede dom med hensyn til det argument, som Kongeriget Belgien fremførte ved Retten vedrørende forekomsten af en »låntagergarantiordning« inden for Belfin, som var til hinder for, at de pågældende garantier kunne anses for støtte. Retten fastslog herved alene i den appellerede doms præmis 70, at »det kan derfor ikke med føje bestrides, at garantierne var statslige«.

127 Denne besvarelse fra Retten udgør klart ikke en afgørelse vedrørende det vigtige argument, som Kongeriget Belgien fremførte, og opfylder givetvis ikke begrundelseskravene.

128 Retten forklarede ikke konkret, hvorfor den belgiske stats garantier, der angiveligt var stillet for de af de lån, som Belfin havde optaget i bankerne, var fordele, der var ydet direkte eller indirekte ved anvendelse af statsmidler trods forekomsten af nævnte ordning om »låntagergaranti« inden for Belfin; den fastslog blot, at den statslige karakter af en statsgaranti ikke kunne bestrides.

129 Retten antages vel korrekt at skulle bedømme dette anbringendes holdbarhed, alene ud fra de oplysninger, som Kommissionen Råder over ved tidspunktet for vedtagelsen af den omtvistede beslutning, men den appellerede dom gør det med den valgte formulering ikke muligt at erkende, om Kongeriget Belgien og Belfin havde forelagt Kommissionen relevante oplysninger inden vedtagelsen af nævnte beslutning, eller om Retten på grund af sådanne manglende oplysninger statuerede som gjort.

130 Retten tilsidesatte under disse omstændigheder begrundelsespligten i henhold til artikel 30 og artikel 46, stk. 1, i EKSF-statutten for Domstolen, hvorfor den appellerede dom må ophæves på dette punkt.

Sagen ved Retten

131 Da tvisten er moden til påkendelse på dette punkt, skal Domstolen påkende det anbringende, der blev fremført ved Retten af Kongeriget Belgien, og som støttes på en tilsidesættelse af EKSF-traktatens artikel 4, litra c), og artikel 1, stk. 2, i femte støttekodeks.

132 Den belgiske regering havde ved Retten gjort gældende, at statsgaranti for de lån, som Belfin havde optaget i finansieringsinstitutter, altid garanteres af låntagerne på deres side. Ifølge artikel 11 i Belfins aktieselskabsvedtægter skal låntagerne nemlig bidrage til en garantifond oprettet i selskabet Belfin. I henhold til artikel 10 i Belfins aktieselskabsvedtægter kan staten kun gøre krav gældende over for selskabet i et omfang svarende til det beløb, der er indeholdt i garantifonden for optagne lån. Selv om lånene fra Belfin altså var garanteret af staten, hvilket den belgiske regering bestrider, er denne garanti altså af privatretlig karakter og kan ikke udgøre statsstøtte.

133 Domstolen skal dog bemærke, at de belgiske myndigheder på intet tidspunkt under den administrative procedure inden vedtagelsen af den omtvistede beslutning redegjorde for forekomsten af eller ordningen vedrørende den »låntagergaranti«, der var indført ved Belfins aktieselskabsvedtægter, og som Kommissionen med føje har anført, må det alene vurderes ud fra de oplysninger, den råder over på tidspunktet for vedtagelsen af den omtvistede beslutning, om et sådant anbringende eventuelt er begrundet.

134 Heraf følger, at den belgiske regering, som ikke under den administrative procedure fremlagde væsentlige oplysninger vedrørende dette punkt, ikke efterfølgende kan foreholde Kommissionen at have tilsidesat EKSF-traktatens artikel 4, litra c), og artikel 1, stk. 2, i femte støttekodeks.

135 Kongeriget Belgiens anbringende ved Retten om, at EKSF-traktatens artikel 4, litra c), og artikel 1, stk. 2, i femte støttekodeks er blevet tilsidesat, må således forkastes.

Sagens omkostninger

136 I henhold til artikel 122, stk. 1, i Domstolens procesreglement skal Domstolen træffe afgørelse om sagens omkostninger, såfremt der gives appellanten medhold, og Domstolen selv endeligt afgør sagen.

137 I henhold til artikel 69, stk. 2, i Domstolens procesreglement, som ifølge procesreglementets artikel 118 finder anvendelse i appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom.

138 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 3, kan Domstolen dog fordele sagens omkostninger eller bestemme, at hver part skal bære sine egne omkostninger, hvis hver af parterne henholdsvis taber eller vinder på et eller flere punkter, eller hvor der foreligger ganske særlige grunde.

139 I denne sag må der tages hensyn til, at Kongeriget Belgien, selv om det ikke fuldstændigt har tabt appelsagen, ikke har fået medhold i nogen af sine annullationspåstande vedrørende den omtvistede beslutning. Under disse omstændigheder bestemmes det, at såvel Kongeriget Belgien som Kommissionen hver især bærer deres egne omkostninger ved Domstolen.

140 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 4, tredje afsnit, som ifølge procesreglementets artikel 118 ligeledes finder anvendelse i appelsager, kan Domstolen træffe afgørelse om, at andre intervenienter end medlemsstater og institutioner skal bære deres egne omkostninger. I medfør af denne bestemmelse bør Belfin pålægges at bære sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

1) Dommen afsagt af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans den 25. marts 1999 i sagen Forges de Clabecq mod Kommissionen (sag T-37/97) ophæves, for så vidt som

— dommen forkert har gengivet rækkevidden af Kommissionens beslutning af 18. december 1996, EKSF-stål — Forges de Clabecq, hvorved visse finansielle foranstaltninger til fordel for Forges de Clabecq SA blev erklæret uforenelige med fællesmarkedet

— dommen er behæftet med begrundelsesmangel i strid med artikel 30 og artikel 46, stk. 1, i EKSF-statutten for Domstolen.

2) I øvrigt forkastes appellen.

3) Forges de Clabecq SA gives ikke medhold i annullationssøgsmålet.

4) Kongeriget Belgien, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber og Compagnie belge pour le financement de l'industrie SA bærer deres egne omkostninger ved Domstolen.

Puissochet Gulmann Macken

Colneric Cunha Rodrigues

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 11. september 2003.

R. Grass

Justitssekretær

J.-P. Puissochet

Formand for Sjette Afdeling